

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Konsumentverket

Yttrande över Konsumentverkets föreskrifter om information till kollektivtrafikresenärer

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget avser nya föreskrifter om information till kollektivtrafikresenärer. Enligt förslaget ska det finnas lättillgänglig information om trafikstörningar på transportörens webbplats, liksom information om resenärers rättigheter enligt innehåll som specificeras i bilaga till föreskriften. Det ska finnas en hyperlänk till informationsmeddelanden i nära anslutning till informationen om trafikstörningar. Vidare ska det finnas lättillgänglig information om allmänna avtalsvillkor på webbplatsen. Det ska dessutom finnas tillgänglig information om biljettpreiser, tidtabeller och linjesträckningar och i samband med ändring av tidtabell eller linjesträckning ska transportören särskilt informera om detta. Vidare ska det finnas information om tillgänglighet till fordon, stationer och hållplatser enligt en specificerad lista på 14 punkter. Information ska även finnas avseende möjlighet att medföra cyklar och villkor för det samt information om hur transportören kan kontaktas.

När det gäller information i mobil applikation ska motsvarande uppgifter finnas som för den som gäller för webbplats, men anpassad efter utrymmet som är möjligt med hänsyn till tekniken.

Avseende information på hållplatser ska den lämnas genom digitala informationstavlor eller utrop eller liknande i den mån det är möjligt. Information om varaktiga trafikstörningar som berör hållplatsen eller linjesträckningar ska alltid finnas tillgänglig på hållplatsen. Informationen ska lämnas så snart som möjligt efter att transportören får kännedom om trafikstörningen. Information om resenärers rättigheter ska ges via hänvisning till webbplats. Information om tidtabeller och linjesträckor ska framgå på hållplatsen, likaså ska det finnas information på hållplatsen om kontaktuppgifter till transportören.

När det gäller information ombord på fordonet ska det tillhandahållas sådan om förändringar i avgångs- och ankomsttider, ersättningstrafik och ändrade resrutter som gäller den aktuella resan. Informationen ska ges via audiovisuella utrop om det är möjligt med hänsyn till fordonets utformning och så snart transportören får kännedom om trafikstörningen samt i den utsträckning det är nödvändigt med hänsyn till störningens art och omfattning. Särskild hänsyn ska tas till personer med funktionsnedsättning. Viss information enligt särskild bilaga i föreskrifterna ska finnas gällande resenärers rättigheter. Därutöver ska det finnas synlig information ombord gällande allmänna avtalsvillkor, tidtabeller och linjesträckor samt kontaktuppgifter till transportören.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen uppges att lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter anger att transportörer ska lämna viss information till resenärerna och att viss hänsyn ska tas till personer med funktionsnedsättning. Vidare anges att Konsumentverket år 2016 genomförde en granskning av hur lagen har genomförts. I undersökningen framkom att samtliga 27 undersökta bolag som bedriver buss och/eller spårtrafik har mer eller mindre brister beträffande informationskyldigheten samt att transportörerna upplever att det är svårt att veta vilken typ av information som ska lämnas och i vilka former. Syftet med föreskriftsförslaget uppges därför vara att specificera vilken typ av information som ska lämnas samt hur och när den ska lämnas och därmed underlätta för transportörerna att göra rätt när det gäller informationskravet.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att ett alternativ till föreskrifter hade kunnat vara att utfärda allmänna råd. Då risken finns att råden inte efterlevs av alla och syftet är att uppnå enhetlighet inom branschen anser Konsumentverket att föreskrifter är mer ändamålsenliga. Förslagsställaren bedömer att allmänna råd också skulle kräva en lika stor arbetsinsats från myndigheten, samtidigt som resultatet skulle riskera att bli sämre. Ett annat alternativ skulle vara att få till en branschöverenskommelse. Eftersom det skulle kräva att Konsumentverket förhandlade med en mängd olika motparter, samtidigt som risken bedöms vara betydande att parterna inte skulle komma överens, ser förslagsställaren inte detta som en bra lösning.

Förslagsställaren har även övervägt att ställa lägre krav på informationen om tillgänglighet på fordon, hållplatser och stationer. Eftersom särskild hänsyn, enligt lagen, ska tas till personer med funktionsnedsättning bedömer Konsumentverket att målgruppens behov av konkret information för att kunna planera en resa i kollektivtrafik måste ges företräde framför transportörernas intresse av förenkling.

Om regleringen inte kommer till stånd kommer, enligt förslagsställaren, befintliga bestämmelser att vara fortsatt ottydliga och därmed svåra för transportörerna att efterleva. Resenärerna riskerar därmed att få otillräcklig information och därtill olika information beroende på vilken transportör som trafikerar den sträcka där resenären vill resa. Konsumentverket kommer därutöver att ha svårigheter att bedriva en effektiv tillsyn.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen uppges att regleringen avser ett område som saknar EU-rättslig reglering eller annan internationell reglering. Bedömningen är därför att förslaget överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att lagen om kollektivresenärers rättigheter trädde ikraft den 1 april 2016 och att transportörerna därför redan idag har en informationsskyldighet gentemot resenärerna. Eftersom det tar tid att införa all information som krävs anser förslagsställaren att föreskrifterna kan träda ikraft först den 1 april 2020.

Det uppges vidare att Konsumentverket kommer att tillhandahålla information på sin webbplats, men även informera relevanta branschorganisationer.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att de som berörs direkt av förslaget är de transportörer som bedriver kollektivtrafik och omfattas av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter. Det anges vidare att branschorganisationen Svensk Kollektivtrafik har 29 medlemmar och att dessa bedriver den största delen av den totala kollektivtrafiken. Medlemmarna erbjuder lokal och regional kollektivtrafik med buss, tåg, spårvagn, tunnelbana och båt och de står för 96 procent av landets busstrafik och 86 procent av landets persontågstrafik. Det handlar, enligt förslagsställaren, om alltifrån mindre transportföretag med 2 - 3 bussar till större företag som har ett hundratal bussar. Den minsta organisationen genomför 886 000 resor per år och den största organisationen genomför 825 760 000 resor per år. Enligt Konsumentverkets bedömning kommer de företag som är medlemmar i Svensk Kollektivtrafik att vara de som till största delen kommer att omfattas av regleringen.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges att det är svårt att kvantifiera tidsåtgången för att ta fram tryckt material och tillgängliggöra den för resenärerna. Utformning och produktion av information i digital form på aktuella webbplatser och eventuella mobila applikationer kommer också att medföra en viss tidsåtgång. Förslagsställaren uppger också att det kommer att ta viss tid för de transportörer som idag inte har möjlighet att informera om vilket fordon som trafikerar vilken sträcka att skapa en sådan möjlighet. Det kan även bli aktuellt med förändringar på hållplatser i de fall den information som, enligt förslaget, ska finnas tillgänglig inte finns idag. Förslagsställaren uppger att det är svårt att beräkna vad ett sådant arbete kan beräknas kosta och i vilken utsträckning arbetet behöver göras då detta kommer att variera mellan transportörerna.

Regelrådet har viss förståelse för att det kan vara svårt att beräkna tidsåtgången och att den också varierar mellan de olika transportörerna, men saknar en redogörelse för vilka försök förslagsställaren har gjort för att få fram uppgifterna. Regelrådet anser att det borde ha varit möjligt att utgå från exempel på olika företag och åtminstone ange en kvalificerad uppskattning av kostnaderna som uppstår för dessa företag med hjälp av branschorganisationen.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslaget administrativa kostnader är bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att materialkostnader kan uppstå för de transportörer som behöver göra förändringar på sina hållplatser. Det uppges också att transportörerna inte bedöms behöva vidta några ändringar i verksamheten.

Regelrådet saknar redovisning av vilken typ av förändring som avses samt uppgift om kostnad för sådana förändringar.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets andra kostnader är bristfällig, men att redovisningen av förslagets påverkan på företagets verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att förslaget inte bedöms påverka konkurrensförhållandena för transportörerna.

Regelrådet saknar en motivering till förslagsställarens bedömning och ifrågasätter hur en sådan bedömning är möjlig när kostnaderna inte är beräknade för de olika företagsgrupperna.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges att förslaget inte leder till någon ytterligare påverkan på berörda företag än den som redan redovisats.

Med anledning av förslagsställarens bristfälliga redovisning avseende företagets administrativa och andra kostnader, liksom av konkurrensförhållanden kan Regelrådet inte utesluta att det kan finnas ytterligare påverkan på företagen som inte har redovisats.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att det mot bakgrund av branschens struktur inte är nödvändigt att ta särskild hänsyn till små företag vid utformningen av regleringen.

Regelrådet anser att förslagsställaren borde ha utvecklat sin redovisning, eftersom den i övrigt är tämligen begränsad. Regelrådet saknar exempelvis en förklaring till varför vissa företag idag har svårt att informera om vilket fordon som trafikerar vilken sträcka och om detta kan ha att göra med företagets storlek och tillgången till bussar, tåg eller båtar.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är bristfällig.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren inte har utrett de kostnads- respektive konkurrensmässiga konsekvenserna av sitt förslag. Regelrådet saknar därför möjlighet att göra en bedömning av förslaget konsekvenser för berörda företag.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 19 juni 2019.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, ordförande, Hanna Björknäs, Yvonne von Friedrichs, Claes Norberg och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Annika LeBlanc.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande